Стимулирање зелено, климатско паметно и инклузивно вработување

Добри практики од регионот (Балкан) и земјите од ЕУ

14 јуни 2024 | Магдалена Хоерст

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Government of the Republic of North Macedonia

GREEN
CLIMATE
FUND

Содржина

1. Зелени ваучери за иновации во Србија
2. Јавно-приватно партнерство во Србија
3. Европски Социјален Фонд Плус (ESF+) во Хрватска
4. Програми за енергетска ефикасност во Хрватска
5. Енергетска трансформација во Германија
6. Дуален образовен систем во Германија
7. Центар за енергија на ветер во Данска
8. Стандарди за зелена и одржлива градба во Данска
9. Иницијативи за циркуларна економија во Холандија

1. Зелени ваучери за иновации во Србија

Содржина:

- Иновативен инструмент за зголемување на зелената економија во Србија
- Шемата за зелени ваучери за иновации во Србија има за цел да го зајакне **иновативниот капацитет на МСП** во областа на ефикасноста на ресурсите, со што ќе ја поддржи долгорочната економска конкурентност на земјата и отпорноста на климата.
- Зелените ваучери за иновации се грантови кои им помагаат на МСП да покријат 90% од прифатливите трошоци за услуги за истражување и развој, до 20.000 евра (без ДДВ).
- Поддршка на МСП да ги унапредат своите еколошки перформанси и конкурентност.
- Охрабрување на МСП за инвестиции во зелени технологии и иновации
- Ваучерите ги покриваат трошоците за истражување и развој и промовираат соработка со истражувачки центри.

Релевантност за Северна Македонија:

- Поддршка за МСП за иновации преку зелените технологии.
- Поддршка на соработката помеѓу МПС и истражувачките центри.
- Воспоставување на слични шеми за ваучери за да се поттикнете зеленото истражување и развој.

2. Јавно-приватно партнерство во Србија

Содржина:

- Србија има поставено амбициозна цел да достигне 50% удел на обновливата енергија до 2040.
- План за енергетска безбедност: Планот се фокусира на зајакнување на енергетската безбедност преку зголемени инвестиции во обновлива енергија.
- Јавно-приватните партнерства се идентификувани како клучен механизам за поттикнување на транзицијата на обновливите извори на енергија.
- Потребни се значителни инвестиции во зелена инфраструктура за да се исполнат целите за обновлива енергија.
- Поддршка на иницијативи и политики кои ги олеснуваат ЈПП за привлекување инвестиции од приватниот сектор.
- Соработката со меѓународните организации и странските инвеститори за да се искористи експертизата и финансиските ресурси.
- Обновливите извори на енергија се очекува да обезбедат економски и одржлив раст, одржлив развој, да отворат зелени работни места.

Релевантност за Северна Македонија:

- Развивање на јавно-приватно партнерство за привлекување инвестиции во обновлива енергија
- Потенцијал за создавање работни места и развој на вештини во секторите на зелена енергија
- Поддршка за големи проекти за обновлива енергија

3. Европски Социјален Фонд Плус (ЕСФ+) во Хрватска

Содржина:

- Интеграција на пазарот на трудот: Програмата има приоритет да им помогне на луѓето да се приклучат и да останат на пазарот на трудот.
- Инвестирање во вештини: Значајни инвестиции се направени во социјалната пазарна економија и развој на вештини за зелени и дигитални транзиции.
- Ваучери за обука за вештини: Најмалку 30.000 ваучери ќе бидат обезбедени за обука за зелени и дигитални вештини до 2026 година.
- Фокус на зелените вештини: Акцент на опремување на работната сила со вештини неопходни за зелената транзиција.
- Отворање работни места: Создавање одржливи работни места кои ја поддржуваат зелената економија.
- Поддршка за зелена транзиција: Програмата ја нагласува важноста на зелената транзиција во секторот за вработување, обезбедувајќи вештините на работната сила да се во склад со целите за одржливост.
- Улога на Владата и ЕСФ+: Иницијативата на хрватската влада, поддржана од Европскиот социјален фонд плус (ЕСФ+), има за цел да поттикне инклузивен раст преку подобрување на зелените и дигиталните вештини.

Релевантност за Северна Македонија:

- Развој на инклузивен пазар на труд и развој на зелени вештини
- Инвестиции во зелени и дигитални вештини преку програма со ваучери.
- Усогласување на националните планови со финансиските можности на ЕУ.

4. Програми за енергетска ефикасност во Хрватска

Содржина:

- <u>Фокус на јавни згради:</u> Иницијативите за енергетска ефикасност се насочени кон реновирање и подобрување на зградите од јавниот сектор.
- <u>Фондови на ЕУ</u>: Овие програми се поддржани од европските структурни и инвестициски фондови.
- <u>Програми за обука</u>: Обуката за градежни работници, инженери и архитекти за енергетски ефикасни градежни практики.
- <u>Програми за обновување на енергијата</u>: Специфичните програми за станбени згради, семејни куќи и историски згради се фокусираат на намалување на топлинските потреби и зголемување на употребата на ОИЕ.
- <u>Цели на политиката:</u> Хрватска има за цел да ја зголеми стапката на реновирање згради од 1,0% годишно во 2021 година на 4% до 2050 година.
- <u>Системи за управување со енергија</u>: Управувањето со енергија во јавниот сектор има за цел да ја следи и намали потрошувачката на енергија.

Релевантност за Северна Македонија:

- Воведување слични програми за енергетска ефикасност за јавната инфраструктура.
- Обезбедување обуки за практики и стандарди за енергетска ефикасност на објекти.
- Користење на ЕУ фондови за овој вид на иницијативи.

Table 1: Sample of cross-cutting measures

Measures	NECP measures	Description	Expected savings, impact evaluation
Energy efficiency obligation system for suppliers	yes	The Energy Efficiency Obligation System was established by the Energy Efficiency Act (OG 127/14, 116/18, 25/20), and its functioning is further defined by the Ordinance on the Energy Efficiency Obligation System (OG 41/19). From 2021 to 2030, the goal is to achieve cumulative energy savings in final consumption by achieving new annual savings every year.	Reduction of final energy consumption and consequent reduction of CO2 emissions: estimated savings in 2030 27.3 PJ (652.5 ktoe); estimated reduction in CO2 emissions in 2030, 1,532.9 ktCO2e; cumulative energy savings in the period 2021-2030 126.4 PJ (3,019.5 ktoe); cumulative reduction in CO2 emissions in 2021-2030 7,093.9ktCO2e.
Green public procurement	yes	The Government of the Republic of Croatia adopted in 2015 the first National Action Plan for Green Public Procurement for the period from 2015 to 2017 with an outlook to 2020, and green public procurement was also accepted as a measure in the 4th NEEAP, which sets the target that by 2020 green public procurement criteria are applied in 50% of implemented public procurement procedures.	Reducing energy consumption in public buildings; changes in the habits and behaviour of users of public sector buildings.
Information about energy efficiency	yes	Providing information to the general public and target groups shall be conducted through the organization of targeted information campaigns related to specific programmes of encouraging energy efficiency, particularly energy renovation of buildings.	Increasing the level of awareness of the benefits of energy efficiency with the consequent change in behaviour and reduction in energy consumption by applying concrete measures.

giz

5. Енергетска трансформација во Германија

Содржина:

Германската енергетската транзиција, е сеопфатна стратегија насочена кон трансформирање на енергетскиот систем за да се постигне климатска неутралност до 2045 година. Оваа транзиција е водена од неколку клучни цели: борба против климатските промени, избегнување нуклеарни ризици, подобрување на енергетската безбедност и одржување на економската конкурентност и растот.

Клучни цели и стратегии:

Климатска неутралност до 2045 година: Крајната цел на енергетската транзиција е креирање климатски неутрален енергетски систем до 2045 година.

Укинување на нуклеарната енергија и јагленот: Германија планира постепено да ја укине нуклеарната енергија до 2022 година и јагленот до 2038 година.

Обновливите извори на енергија како основа: Ветерот и сончевата енергија го формираат јадрото на енергетската транзиција. Обновливите извори на енергија учествуваа со 42% од потрошувачката на електрична енергија во 2019 година.

Одвојување на економскиот раст од потрошувачката на енергија: Германија успешно го одвои економскиот раст од потрошувачката на енергија, покажувајќи дека е возможно да расте економски, а истовремено да ја намали потрошувачката на енергија.

Релевантност за Северна Македонија:

- Да се развие национална политика за транзиција на обновливи извори на енергија
- Креирајте програми за обука за работни места во секторите за обновливи извори на енергија
- Развој на работна сила за поддршка и ревизија на процесите на производство на сончева и ветерна енергија.

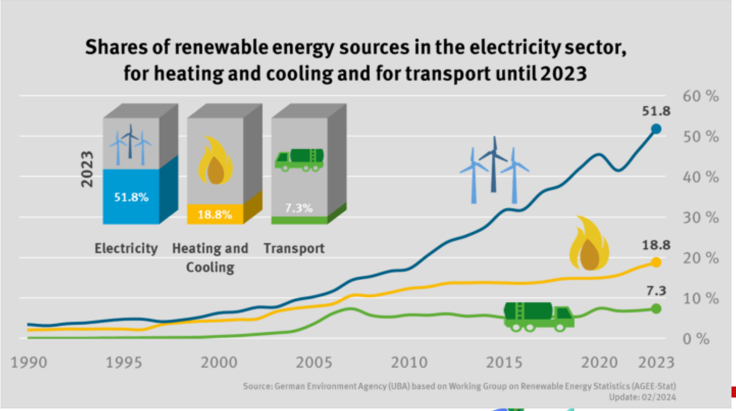

6. Дуален образовен систем во Германија

Содржина:

Германскиот дуален образовен систем е робустен модел кој ги комбинира стажирањето со стручното образование, ефикасно подготвувајќи ги студентите за кариера во различни индустрии, вклучително и зелените сектори.

- Комбинира стажирање со стручно образование: Студентите го делат времето помеѓу наставата во училница и обуката на работното место, осигурувајќи дека стекнуваат и теоретско знаење и практично искуство.
- Ефективен во зелените индустрии: Дуалниот образовен систем се покажа особено ефикасен во зелените индустрии, опремувајќи ги студентите со потребните вештини за работа во ОИЕ, енергетската ефикасност и одржливите технологии.
- Практично искуство и формално образование: Учениците развиваат релевантни вештини преку директно искуство во избрани области, надополнето со формално образование во стручните училишта.
- Фокус на зелените вештини и вработување: Системот е дизајниран да одговори на зголемената побарувачка за зелени вештини, поттикнувајќи вработување во зелени сектори Програмите за обука постојано се ажурираат за да се усогласат со напредокот во зелените технологии.

Релевантност за Северна Македонија:

- Спроведување на дуален образовен систем за зелени индустрии
- Олеснување на партнерства меѓу компаниите и образовните институции
- Обезбедете практично и формално образование за идната работна сила

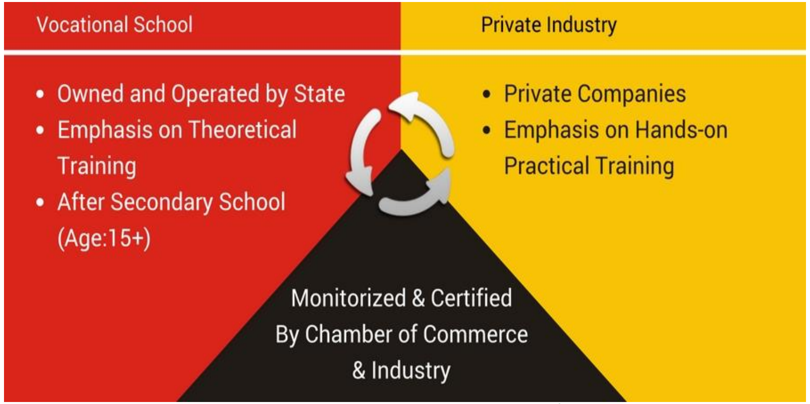

7. Центар за енергија на ветер во Данска

Содржина:

Данска е препознаена како глобален лидер во ветерна енергија, поставувајќи ги стандардите за иновации и одржливост. Земјата разви сеопфатен екосистем кој го поддржува развојот на ветерна енергија преку комбинација на стратешки иницијативи и заеднички напори.

- <u>Лидерство во ветерна енергија:</u> Данска се етаблира како пионер во енергијата на ветерот, со значителни инвестиции и напредок во технологијата на турбините на ветер.
- <u>Програми за обука</u>: Специјализираните програми за обука за техничари и инженери на турбини на ветер обезбедуваат квалификувана работна сила која го поддржува растот на индустријата. Програмите обезбедуваат практично искуство и теоретско знаење.
- <u>Соработка меѓу секторите</u>: Успехот на данскиот центар за енергија од ветер е резултат на силната соработка помеѓу владата, индустријата и образовните институции, олеснувајќи ги иновациите, истражувањето и развојот на нови технологии.
- <u>Зелени вештини и работни места:</u> Фокусот на енергијата на ветерот овозможува бројни зелени работни места и економскиот раст на земјата. Образовните институции нудат курсеви и дипломи прилагодени на потребите на секторот за енергија од ветер, обезбедувајќи континуирано снабдување со квалификувани професионалци.

Релевантност за Северна Македонија:

- Развивање на специјализирани програми за обука за енергијата на ветерот или сонце, или која било друга ОРЕ.
- Зајакнување на соработката помеѓу институциите, индустријата и академијата.
- Позиционирање на државата како лидер во обновливите извори на енергија.

8. Стандарди за зелена и одржлива градба во Данска

Содржина:

Данска беше во првите редови на промовирање на одржливи градежни практики, имплементација на цврсти регулативи и иницијативи за подобрување на енергетската ефикасност во зградите.

- Данска воспостави стандарди за зелена градба за да се осигури дека новите градби и реновирањето ги исполнуваат критериумите за висока енергетска ефикасност. Овие стандарди се насочени кон намалување на влијанието на зградите врз животната средина.
- Употребата на еко-материјали е централен елемент на одржливите градежни практики. Овие материјали го намалуваат јаглеродниот отпечаток на зградите, и овозможуваат поздрава внатрешна средина.
- Внесувањето на енергетски-ефикасен дизајн во градежните практики. Ова вклучува интеграција на извори на ОИЕ, напредни техники за изолација и паметни технологии за градење кои ја оптимизираат употребата на енергија.
- Градежните техники се насочени кон одржливост. Ова вклучува практики како што се модуларната конструкција, која го минимизира отпадот и употребата на обновливи извори во градежните процеси.
- Притисокот за одржлива градба доведе до отворање на зелени работни места. Данска инвестира во програми за обука на архитекти, инженери и градежни работници за да ги опреми со потребните вештини за одржливи градежни практики. Така работната сила е подготвена да ги исполни барањата на зелените градежни проекти.

Релевантност за Северна Македонија:

- Воведување на одржливи градежни практики и стандарди за зелена градба.
- Програми за обуки на професионалци за еколошки материјали и енергетски ефикасен дизајн.
- Поттикнување на усвојување на техники за одржлива градба.

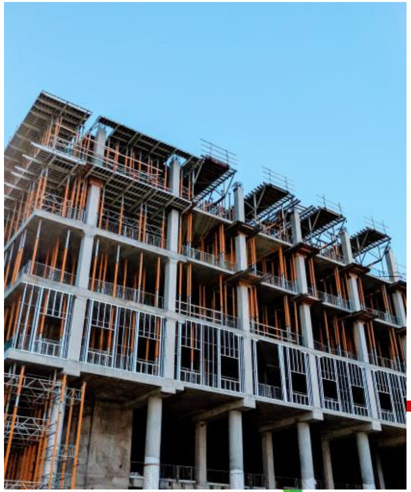

9. Иницијативи за циркуларна економија во Холандија

Содржина:

Холандија активно работи на воспоставување циркуларна економија до 2050, со цел да се минимизира отпадот и да се искористи максимумот од ресурсите преку рециклирање, повторна употреба и намалување на отпадот.

- Основата на стратегијата за циркуларна економија на Холандија вклучува големи напори за рециклирање материјали, повторна употреба на производи и намалување на целокупното создавање отпад.
- Холандската влада постави амбициозни цели за постигнување целосно кружна економија до 2050 година. До 2030 година, целта е да се преполови употребата на примарните суровини, како што се минералите, металите и фосилните горива.
- Воспоставени се специјализирани програми за обука за да се опремат работниците со вештини за управување со отпад, рециклирање и одржливо производство. Овие програми се од суштинско значење за развивање на експертизата потребна за поддршка на циркуларната економија.
- Транзицијата кон циркуларна економија создава бројни зелени работни места, особено во секторите како рециклирање, одржливо производство и управување со отпад. Образовните институции и центрите за стручна обука нудат курсеви кои се фокусираат на вештините потребни за овие зелени работни места.
- Движењето кон циркуларна економија не само што помага во намалувањето на влијанието врз животната средина, туку и обезбедува економски придобивки преку создавање нови бизнис можности и зголемување на ефикасноста на ресурсите.

Релевантност за Северна Македонија:

- Спроведување на принципите на циркуларна економија.
- Развивање на програми за обука за управување со отпад и рециклирање.
- Поттикнување на одржливи производствени практики

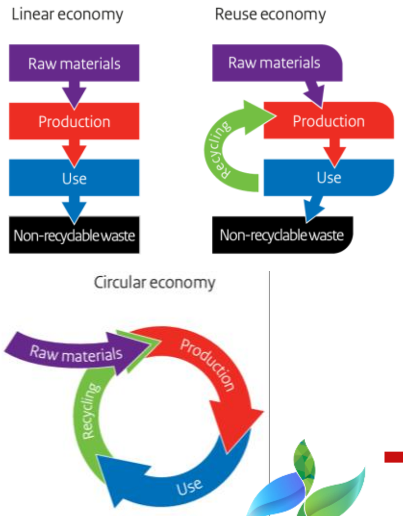

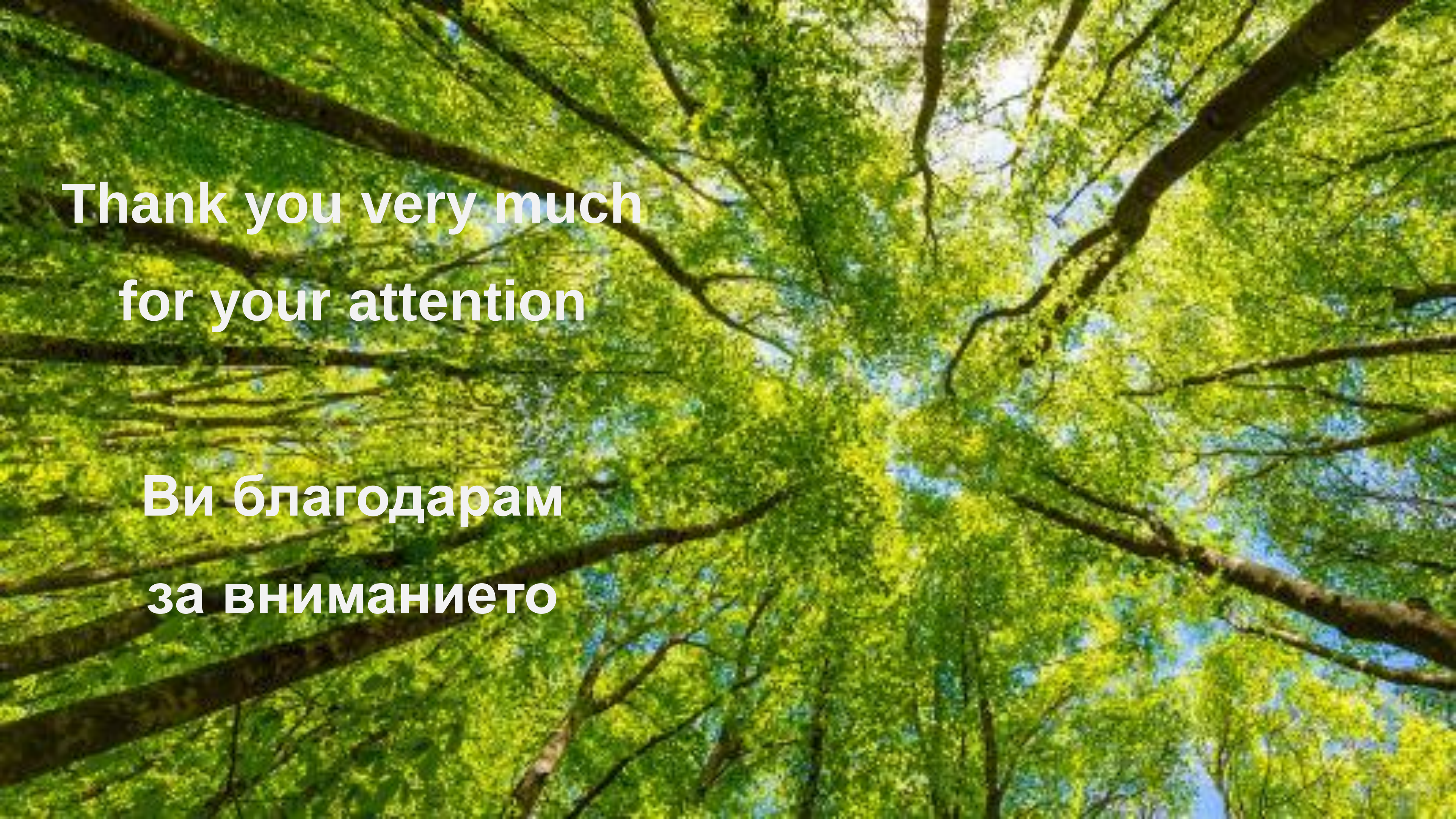
Thank you very much
for your attention
Ви благодарам
за вниманието

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Registered offices
Bonn and Eschborn

Friedrich-Ebert-Allee 32 + 36
53113 Bonn, Germany
T +49 228 44 60 - 0
F +49 228 44 60 - 17 66

Dag-Hammarskjöld-Weg 1 - 5
65760 Eschborn, Germany
T +49 61 96 79 - 0
F +49 61 96 79 - 11 15

E info@giz.de
I www.giz.de

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Government of the Republic of North Macedonia

GREEN CLIMATE FUND